

Livsmedelsverkets arbete för att göra det enkelt att starta och driva företag – Redovisning april 2017

Regeringsuppdrag

Innehåll

Sammanfattning	4
Uppdraget.....	5
En myndighet som möter verkliga behov och löser verkliga problem.....	5
Rådgivning, stöd och dialog.....	5
Framåtsyftande dialog med företag och branschorganisationer.....	6
Upplysningstjänsten – ett digitalt verktyg för information och omvärldsbevakning.....	7
Rådgivning i livsmedelskontrollen	7
Kontrollwiki - Livsmedelsverkets webbaserade informationsverktyg	8
Utbildningsportalen - Livsmedelsverkets e-utbildningar för inspektörer och företagare	8
Verksamt.se – en myndighetsgemensam webbplats.....	8
Livsmedelsdatabasen – används av företagen för produktinformation.....	9
Stöd till livsmedelsföretag i den offentliga sektorn	9
Exportarbete – ger företagen tillgång till nya marknader.....	9
Kommunikation och klarspråk – för transparens, öppenhet och ökat förtroende	10
Regler.....	11
Tillgång till regelverket	11
Regelutveckling och remissrundor – företagens behov och kunskap är värdefull.....	11
Nya föreskrifter beskriver hur myndigheterna ska planera och följa upp sin kontroll.....	11
Nationellt varningssystem – får snabbt bort livsmedel från marknaden	12
Livsmedelsverkets kostråd kan användas i märkning och marknadsföring..	12
Nyckelhålmärkningen	13
Sveriges livsmedelskontroll – en oberoende kvalitetsstämpel	14
Livsmedelskontrollen ska vara rättssäker, effektiv och kompetent	14
Initiativ för en tydligare styrning av kontrollen.....	15
Operativa mål ger livsmedelskontrollen en tydlig inriktning	16
Den nationella kontrollplanen ska utvecklas till ett mer styrande dokument	16
Livsmedelsverket följer upp resultat från myndigheternas livsmedels- kontroll	17
Regional samverkan ska öka samarbetet mellan landets kontrollmyndigheter.....	17
Livsmedelsverket leder arbetet med kontroll av huvudkontor	17
Livsmedelsverket ser över och moderniserar riskklassningsmodellen.....	18
Kontroll- och kompetenspaket för utveckling av kontrollarbetet i livsmedelskedjan	18

Livsmedelsverket utreder avgifterna för den egna kontrollen	19
En ny kontrollrapportmall utformad för att användas i hela Sveriges livsmedelskontroll	19
Ett nytt system för klassificering av anläggningar	20
Samarbete mellan myndigheter för att utveckla Sveriges livsmedels- kontroll	20
Basutbildning i att utföra livsmedelskontroll.....	20
Digitalisering i kontrollen – förenkling för alla.....	21
Arbete för att förebygga livsmedelsfusk – angeläget och förutsatt	22
Livsmedelsverkets samverkan med företag och branschorganisationer	23
Förenklingsresan för livsmedelsindustrin – resa för tillväxt och export.....	23
Samverkansforum för marknadstillträdesfrågor – för ökad export	23
Nationell samverkan för minskat matsvinn i livsmedelskedjan.....	24
Branschnätverk om livsmedelsbedrägerier	24
Avslutning.....	25

Sammanfattning

Livsmedelsverket har i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att redovisa hur vi ska fortsätta arbetet för att göra det enklare att starta och driva livsmedelsföretag, med särskilt fokus på åtgärder som underlättar för företagen att göra rätt, liksom hur myndigheten arbetar med service, effektivitet och bemötande.

Målet för regeringens livsmedelsstrategi¹ är en ökad och hållbar produktion av mat för både den svenska och utländska marknaden. Livsmedelsverket ska underlätta för livsmedelsföretag att ta ansvar och följa livsmedelslagstiftningen och stödjer livsmedelsföretagandet på olika sätt.

Förenkling är ett uttalat mål, regler ska vara rimliga och enkla för företagen att förstå och tillämpa. Genom att vara lyhörda för branschens behov, ge konkurrensneutral information, se till att informationen når ut till företagarna, vara transparenta och uttrycka oss begripligt, bidrar vi till att skapa ett förtroendefullt klimat mellan kontrollmyndigheter och företag.

Konsumenternas förtroende för svenska livsmedel behövs för att skapa tillväxt för företagen, både nationellt och internationellt. Här är kontrollen viktig. En väl fungerande kontroll är förutsättning för att öka konsumenternas förtroende, för att bidra till en jämlik konkurrens i branschen, och ett måste för en framgångsrik livsmedelsexport. Därför arbetar Livsmedelsverket nu intensivt för att lyfta hela Sveriges livsmedelskontroll. Visionen är att 2020 ha utvecklat en kontroll som efterfrågas av både konsumenter och företag.

Rapporten beskriver Livsmedelsverkets viktigaste insatser för att underlätta för livsmedelsföretagen att driva hållbara verksamheter i hela landet:

- Framåtsyftande dialog
- Webbaserad kompetensutveckling
- Kommunikation och klarspråk
- Nya tekniklösningar
- Föreskrifter, regelutveckling och förenklingsarbete
- Utveckling av livsmedelskontrollen
- Samverkan med företag och branschorganisationer

¹ Prop. 2016/17:104. En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Uppdraget

En myndighet som möter verkliga behov och löser verkliga problem

Livsmedelsverket ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet². Uppdraget, som finns i 2017 års regleringsbrev, har följande lydelse:

”Livsmedelsverket ska fortsätta förenklingsarbetet för att det ska bli enklare att starta och driva företag. Särskilt fokus ska vara på åtgärder som underlättar för företagen att göra rätt och hur myndigheten arbetar med service, effektivitet och bemötande. En redovisning ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 28 april 2017.”

Livsmedelsverket arbetar i konsumenternas intresse och för att stödja livsmedelsföretagen i att ta sitt ansvar, och följa livsmedelslagstiftningen. Livsmedelsverket verkar också för en effektiv och likvärdig livsmedelskontroll i hela landet. En väsentlig del av Livsmedelsverkets uppdrag är alltså att leda, styra och samordna hela Sveriges livsmedelskontroll.

Att lyfta hela Sveriges livsmedelskontroll är ett stort utvecklingsprojekt. Livsmedelsverket arbetar med en plan på fem år och med tydliga målbilder, år för år. Viktigt i det arbetet är bland annat gemensamma operativa mål, en mer styrande nationell kontrollplan, och satsningarna på ökat samarbete mellan landets kontrollmyndigheter.

Livsmedelsverket har ambitionen att alltid möta verkliga behov och lösa verkliga problem, för att underlätta för företag i hela landet att starta och bedriva framgångsrika verksamheter. Det är en daglig prioritet. Denna rapport redovisar Livsmedelsverkets insatser i det arbetet.

Rådgivning, stöd och dialog

Livsmedelsverket ska, i enlighet med myndighetens instruktion³, ”underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn”. Vidare ska myndigheten ”informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet”. Myndigheten

² Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Livsmedelsverket inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

³ Förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket

ska även ”i sin verksamhet i övrigt underlätta för konsumenternas, företagens och kontrollmyndigheternas kontakter med myndigheten”.

Livsmedelsverket stödjer företagande inom livsmedelssektorn på olika sätt. Livsmedelsbranschen, media, forskare med flera behöver tillgång till information och data för att stärka sin konkurrenskraft eller uppfylla sina uppdrag. Livsmedelsverket ger råd och information i digitala kanaler för att företag i hela landet ska ha samma möjlighet till stöd för ökad tillväxt och utveckling. En viktig del av arbetet är de insatser som görs för att underlätta för exporten. Men insatser görs också för importerande livsmedelsföretag.

Framåtsyftande dialog med företag och branschorganisationer

En viktig förutsättning för att kontrollmyndigheterna ska kunna bidra till företagens utveckling är att de har kunskap om företagens verklighet, utmaningar och behov. Företagens förståelse för kontrollen och hur den gynnar det egna företagandet behöver också öka. En regelbunden och strukturerad kommunikation mellan kontrollmyndigheter och branschorganisationer är viktig för att skapa en god och framåtsyftande dialog. Livsmedelsverket bjuder regelbundet in ett flertal branschorganisationer till samtal om för branschen praktiska och strategiska frågor. Ambitionen är att tillsammans upptäcka och ta hand om utvecklande insikter, idéer och initiativ.

Vintermötet är Livsmedelsverkets årliga, gemensamma möte för livsmedelsföretagare, branschföreträdare för produktion och handel samt konsumentorganisationer. Livsmedelsverket informerar om aktuella händelser, ny lagstiftning, krisberedskap med mera. Företagen har också möjlighet att diskutera för dem aktuella frågor, och att skapa relationer och nätverk. 2017 års vintermöte samlade 110 deltagare från ett flertal branscher.

Livsmedelsverket har en kontinuerlig dialog med branschorganisationer som Svensk Dagligvaruhandel, Livsmedelsföretagen, Kött- och Charkföretagen, Svenska Köttföretagen, Svensk Fågel, Svenska Ägg, Svensk Egenvård, och sedan 2017 även Lantbrukarnas Riksförbund och Svensk märkningen.

Livsmedelsverket kommunicerar även med branschen genom digitala nyhetsbrev. Breven innehåller information om ny lagstiftning, vägledning och branschriktlinjer. Antalet prenumeranter ökade från 3 970 under 2015 till 4 395 under 2016.

Livsmedelsverket stöttar också branschorganisationer i arbetet med att ta fram nationella branschriktlinjer. Nationella branschriktlinjer är branschens egna beskrivningar av hur företagen kan göra för att uppfylla livsmedelslagstiftningens krav. De har bedömts av Livsmedelsverket och publiceras på verkets webbplats, så att alla företag kan ta del av dem.

Upplysningstjänsten – ett digitalt verktyg för information och omvärldsbevakning

Genom Upplysningstjänsten kan livsmedelsföretag få professionell hjälp av verkets experter, både via telefon tre förmiddagar i veckan, och via skriftliga frågor som besvaras i forumet Frågor & svar. Forumtjänsten lanserades i början av 2017 och ger alla företag möjlighet att ta del av varandras frågor och Livsmedelsverkets svar på dem. Redan efter de första tre månaderna med Frågor & svar-tjänsten blir varje svar i genomsnitt läst av tjugo personer.

Ett av målen med Upplysningen är att utveckla den till ett effektivt verktyg för att fånga upp företagens behov. Det gör vi genom att strukturerat uppdatera webbplatsen utifrån de ämnen och frågeställningar som är viktiga för företag och konsumenter. Ett annat mål för tjänsten är att företag och konsumenter som vänder sig till Upplysningen ska vara nöjda med det bemötande de får och tycka att svaren är lätta att förstå.

Rådgivning i livsmedelskontrollen

Kontrollmyndighetens uppdrag handlar om att göra en oberoende granskning av livsmedelsföretagarens verksamhet och kontrollera att livsmedelsföretagare följer lagstiftningen. Som en del i uppdraget ingår även att ge råd och information som underlättar för företagen att göra rätt⁴.

En företagare ska kunna förvänta sig service och ett visst stöd från kontrollmyndigheten. Samtidigt ska myndigheten kunna förvänta sig att företagaren själv tar ansvar för att omsätta stödet i åtgärder som passar i den egna verksamheten. Principen i lagstiftningen är att det är företagaren som har ansvar och ska visa att företaget uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Företagaren måste också på egen hand skaffa sig kunskaper för att driva sin verksamhet.

Till hjälp för företagare finns inom flera branscher riktlinjer och annan information som branschorganisationerna arbetat fram. Grundläggande stöd handlar om att informera i allmänna ordalag, till exempel att svara på frågor om vilken lagstiftning som finns och vad den i normalfallet innebär. Det kan också vara att ge information om hur företagaren kan skaffa sig kunskap eller att ge exempel på hur företagaren kan göra för att uppfylla ett krav i lagstiftningen.

⁴ 12 § i livsmedelslagen (2006:804) och 4 § i förvaltningslagen (1986:223)

Kontrollwiki - Livsmedelsverkets webbaserade informationsverktyg

Kontrollwiki är Livsmedelsverkets webbaserade informationsverktyg för livsmedelskontroll och lanserades i september 2016. Lanseringen av Kontrollwiki är ett led i Livsmedelsverkets arbete med att utveckla och förbättra livsmedelskontrollen i hela landet. Verktöget utgör ett viktigt steg i digitaliseringen av livsmedelskontrollen. Det fungerar som ett uppslagsverk där informationen från lagstiftning och tidigare vägledningar och handböcker är samlad på ett och samma ställe.

Genom Kontrollwiki kan företagare och inspektörer i alla delar av landet räkna med att ha tillgång till den senaste upplagan av samma information, och den går att nå var som helst, när som helst. Den kompletterande Kontrollwiki-appen fungerar även när man inte har tillgång till internet. Kontrollwiki uppdateras och kompletteras löpande.

Utbildningsportalen - Livsmedelsverkets e-utbildningar för inspektörer och företagare

Utbildningsportalen är Livsmedelsverkets webbplattform för e-utbildningar, det vill säga utbildningar som ges genom webbaserade och interaktiva självstudier. Portalen är alltid tillgänglig via en dator, surfplatta eller mobil. Portalen är öppen för alla kontrollmyndigheter och många utbildningar är även öppna för företag.

Utbildningsportalen är en kunskapskanal, utvecklad för kontinuerlig kompetensutveckling för både inspektörer och företagare. Livsmedelsverket förväntar sig att Utbildningsportalen kommer att ge stor effekt på kompetensen i kontrollen och skapa mervärde för framför allt småskaliga livsmedelsföretag.

Under 2017 tas utbildningar om bland annat exportkontroll, dricksvattenkontroll och kontroll på fiskanläggningar fram. Två e-utbildningar har nyligen öppnats för livsmedelsföretagare, en handlar om näringsdeklaration och den andra om listeria.

Verksamt.se – en myndighetsgemensam webbplats

Webbplatsen verksamt.se utgör ett stöd för företagare i alla skeden. Företagen var i den så kallade förenklingsresan för livsmedelsindustrin, som beskrivs nedan, tydligen med att de gärna vill se en gemensam kanal in till myndigheterna. I vårt digitaliserings- och verksamhetsutvecklingsarbete tittar Livsmedelsverket också på om, och i så fall hur, verksamt.se kan vara den kanalen.

Livsmedelsverket har nyligen, tillsammans med Tullverket och Jordbruksverket, publicerat två myndighetsgemensamma webbguider på www.verksamt.se, en om import och en om export.

Livsmedelsdatabasen – används av företagen för produktinformation

Livsmedelsverket publicerar öppna data om livsmedel och näringsvärden för att ge fler företag möjlighet att använda dem i sin egen verksamhet. Utöver livsmedelsföretagare använder även programutvecklare dessa data för att bygga appar om till exempel träning, matdagböcker och näringsinnehåll.

För närvarande innehåller myndighetens livsmedelsdatabas cirka 2100 livsmedel och maträtter. För varje livsmedel ges värden för över 50 näringsämnen. Varje månad görs cirka 90 000 sökningar i databasen, bland annat av många företagare som använder databasen som underlag för näringsvärdesdeklarationer.

Livsmedelsdatabasen uppdateras fortlöpande med aktuell kunskap om näringsinnehåll i svenska nyckellivsmedel, det vill säga de livsmedel som bidrar mest till svenskarnas näringsintag. Projekt som pågår under 2017 är data om kött och charkprodukter, spannmålsprodukter och mejeriprodukter.

Stöd till livsmedelsföretag i den offentliga sektorn

Livsmedelsverket anser att de offentliga måltiderna har en viktig roll att fylla för att främja den svenska livsmedelsnäringen. I Sverige serveras varje dag cirka tre miljoner måltider i vård, skola och omsorg. Årligen köper offentlig sektor livsmedel för cirka åtta miljarder kronor. De offentliga måltiderna har även ett stort värde som verktyg för integration. Det är viktigt att hitta balans på menyerna där svenska maträtter kombineras med maträtter från andra kulturer. Nytänkande och innovation kan i förlängningen leda till produktutveckling och ökad livsmedelsproduktion för såväl inhemsk produktion som för export.

Livsmedelsverkets nationella kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg utvecklar råd och stödmaterial och samverkar med andra nationella myndigheter och organisationer på måltidsområdet. Kompetenscentrumet arbetar utåtriktat för att inspirera och informera genom att kommunicera goda exempel, anordna branschdagar och andra mötesplatser för den offentliga måltidsbranschen och dess beslutsfattare. Livsmedelsverket för en fortlöpande dialog med de offentliga livsmedelsföretagarna för att få återkoppling kring olika frågor och för att kunna bidra till att driva utvecklingen framåt.

Exportarbete – ger företagen tillgång till nya marknader

Livsmedelsverkets arbete ska göra det möjligt för svenska företag att sälja sina produkter på marknader utanför EU. Sedan 2009 har Livsmedelsverket, i nära samarbete med Jordbruksverket, öppnat drygt 100 exportmarknader för animaliska livsmedelsprodukter.

Sedan 2016 framgår av Livsmedelsverkets regleringsbrev att 5 000 000 kr av anslaget särskilt ska användas för arbete med att underlätta export av livsmedel och jordbruksvaror. Det har möjliggjort fler tredjelandsinspektioner än tidigare och en fördubbling av antalet exporthandläggare, från två till fyra, under 2016.

Livsmedelsverket arbetar under 2017 med kvalitets- och effektivitetsutveckling i handläggning av exportärenden. Bland annat har vi utvecklat en e-utbildning om exportkontroll, liksom informationsmaterial på engelska som kan användas i kontakter med myndigheter i tredje land.

Livsmedelsverket har också fått i uppdrag att, i samråd med Jordbruksverket, inrätta ett samverkansforum för marknadstillträdesfrågor, vilket beskrivs under rubriken Livsmedelsverkets samverkan med företag och branschorganisationer. Det arbetet har nu påbörjats.

Kommunikation och klarspråk – för transparens, öppenhet och ökat förtroende

Som myndighet är Livsmedelsverket skyldigt att uttrycka sig vårdat, enkelt och begripligt. När vi är öppna med det vi gör och våra resultat bidrar det till att öka våra intressenters förtroende för oss. Och även till att Livsmedelsverket får lättare att utföra sina uppdrag och nå sina mål. Det grundläggande syftet med klarspråk är att alla i Sverige ska kunna ta till sig myndighetsinformation.

Livsmedelsverket bedriver sedan flera år ett långsiktigt arbete med att använda klarspråk. Alla medarbetare har ansvar för att använda ett klart och tydligt språk, anpassat för sin mottagare. Varje medarbetare på Livsmedelsverket erbjuds både en kortare och en mer avancerad klarspråksutbildning. Den senare har nyligen lanserats i Utbildningsportalen.

Livsmedelsverket arbetar också kontinuerligt med att kvalitetssäkra och förbättra våra svar på företagens skriftliga frågor. Kvaliteten utvärderas genom interna granskningar där ett antal frågor väljs ut slumpvis. Frågorna utvärderas utifrån hur väl de följer verkets vägledningar och rutiner. Även kvaliteten på de muntliga svaren följs upp genom dokumenterade granskningar.

Alla handläggare som bemannar Upplysningen går en utbildning i professionellt bemötande och samtalsmetodik. Syftet är att träna sin förmåga och färdighet i att uttrycka sig tydligt och informativt i telefon, skriftligt och i mötet med konsumenter och företagare. Utbildningen följs upp under 2017 upp med en skrivkurs specialiserad på forumtexter och som utgår från verkets egna skrivråd.

Regler

Tillgång till regelverket

All relevant livsmedelslagstiftning finns att ta del av på Livsmedelsverkets webbplats, liksom i informationsverktyget Kontrollwiki. Livsmedelsverkets nyhetsbrev för företagare informerar också om uppdateringar i lagstiftningen.

Regelutveckling och remissrundor – företagens behov och kunskap är värdefull

Livsmedelsverket arbetar kontinuerligt med regelutveckling, både nationellt och inom EU, samt med tolkning och tillämpning av lagstiftningen. Myndigheten har ett uttalat förenklingsperspektiv. En av flera aspekter i arbetet är att reglerna, så långt det är möjligt, ska vara enkla att tillämpa. De ska också få begränsade administrativa och näringspolitiska konsekvenser. Det för att underlätta för företag att expandera och exportera.

I regelutvecklingsarbetet har företagen en självklar roll. Deras behov och kunskap är värdefull i remissrundorna av nya regelverk. Livsmedelsverkets remisser, både pågående och utgångna, publiceras på webbplatsen. Livsmedelsverket träffar även branschorganisationer i syfte att ta in synpunkter och informera industrin om kommande regeländringar.

Nya föreskrifter beskriver hur myndigheterna ska planera och följa upp sin kontroll

Sedan den 1 januari 2017 tillämpas nya föreskrifter från Livsmedelsverket, som förtydligar hur myndigheterna ska uppfylla de krav som ställs enligt EU:s kontrollförfordning när det gäller att planera och följa upp kontrollen. Syftet är att styra utvecklingen av livsmedelskontrollen i hela Sverige, och tillsammans med kommuner och länsstyrelser bygga en svensk livsmedelskontroll som är effektiv, likvärdig och rättssäker.

Föreskrifterna är kopplade till EU-regelverk som gällt sedan 10 år. Revisioner av kontrollen visar att reglerna inte alltid följs som de ska. Bland annat konstaterar Santé F, EU:s kontor för livsmedels- och veterinärfrågor, liksom Riksrevisionen, att kontrollen inte alltid lever upp till EU-kraven, och att kvaliteten varierar. Därför ger Livsmedelsverket nu ännu mer precisa beskrivningar av vilka krav som ställs på kommunerna, länsstyrelserna och verkets egen livsmedelskontroll.

Livsmedelsverkets föreskrifter anger hur kommunerna, länsstyrelserna och Livsmedelsverket ska planera och följa upp sin kontroll och här finns krav på:

- En flerårig plan för livsmedelskontrollen
- En regelbunden uppföljning och utvärdering av kontrollen
- En plan för att säkra tillgången på personal med kompetens att utföra kontroll
- En beredskapsplan för krissituationer på livsmedelsområdet

Nationellt varningssystem – får snabbt bort livsmedel från marknaden

Ett livsmedel säljs vanligen inte bara i en kommun, utan finns oftast tillgängligt på marknaden i många kommuner. När en kontrollmyndighet agerar för att stoppa ett livsmedel som inte är säkert behöver den snabbt meddela andra berörda kontrollmyndigheter. Idag är denna kommunikation inte tillräckligt snabb, och den görs utan samordning och nationell överblick. En teknisk lösning för att myndigheterna snabbt ska kunna meddela varandra behöver därför införas på nationell nivå.

Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF, är EU-kommissionens system för snabb varning om livsmedel som inte är säkra och iRASFF är det webbaserade verktyget för sådana meddelanden mellan EU:s medlemsländer. Livsmedelsverket har beslutat att använda iRASFF nationellt för att effektivisera kommunikationen mellan myndigheterna och snabbare få bort livsmedel som inte är säkra från marknaden.

Livsmedelsverket har tagit fram förslag till föreskrifter om att kontrollmyndigheterna ska ansluta sig till det nationella varningssystemet, anmäla livsmedel som inte är säkra, bevaka anmälningar som kommer in och rapportera hur de agerat för att hantera varningar som har kommunicerats i systemet. Livsmedelsverkets föreslagna föreskrifter är nu på remiss. Förhoppningen är att de ska antas 2017 och börja gälla den 1 januari 2018.

Livsmedelsverkets kostråd kan användas i märkning och marknadsföring

För att ge företagen bättre möjligheter att på ett enkelt sätt kommunicera hälsofördelar med produkter har Livsmedelsverket 2016 gett ut råd om hur man kan använda Livsmedelsverkets kostråd i märkning och marknadsföring av livsmedel. En viktig förutsättning är att det sker på ett sätt som ger konsumenten bästa möjliga information om livsmedlets näringsinnehåll och inte vilseleder. Här är Nyckelhålsmärkningen en vägledning i arbetet.

Nyckelhålmärkningen

Livsmedelsverket anser att bra matvanor gynnar och är en förutsättning för en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion i landet. Ur ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlik hälsa finns det ett stort värde i att se till att det finns ett brett utbud av bra livsmedel som är tillgängligt för alla. Detaljhandel och grossister har här en mycket viktig roll.

En undersökning av Livsmedelsverket visar att konsumenternas förståelse av livsmedelsinformation ibland är låg⁵. Genom att ge bra stöd till företagen, som hjälper företagen att märka produkterna rätt och tydligt, blir det enklare för konsumenterna att förstå och ta till sig informationen.

Nyckelhålmärkningen är en oberoende märkning som är gratis att använda för de företag som har produkter som lever upp till Nyckelhålets regler. Reglerna handlar om salt, socker, kostfibrer, fullkorn och typ av fett. Kriterierna för Nyckelhålet bygger på den senaste samlade forskningen om sambanden mellan mat och hälsa och har genomgått kritisk granskning.

Nyckelhålet är ett starkt svenskt varumärke och stimulerar företagens produktutveckling av hälsosamma livsmedel. Flera europeiska länder har börjat använda Nyckelhålet som märkning för nyttiga livsmedel, vilket kan ge ökade exportmöjligheter. Under 2017-2019 har regeringen gett Livsmedelsverket uppdraget att undersöka förutsättningarna för att vidareutveckla Nyckelhålet som ett hjälpmedel för

- att underlätta för alla konsumenter, oavsett bakgrund, att göra medvetna hälsosamma val,
- företagens utveckling av hälsosamma livsmedel, i ett nationellt och internationellt perspektiv,
- att vidta åtgärder för att underlätta för konsumenter att äta hälsosamt.

⁵ (An)märkningsvärt - en undersökning om konsumenters förståelse av livsmedelsinformation. Livsmedelsverkets rapportserie nr 2, 2015

Sveriges livsmedelskontroll – en oberoende kvalitetsstämpel

Livsmedelskontrollen ska vara rättssäker, effektiv och kompetent

Livsmedelsverket har till uppgift att i konsumenternas intresse verka för en effektiv och likvärdig livsmedelskontroll i hela landet, leda, samordna och följa upp livsmedelskontrollen⁶. I regeringens livsmedelsstrategi anges att:

”Det finns behov av ett fortsatt utvecklingsarbete och samordning av den offentliga kontrollen av företag i livsmedelskedjan. Den offentliga kontrollen bör vara likvärdig i hela landet och präglas av hög kompetens. Kontrollen bör, så långt som möjligt, vara samordnad och innebära en så liten störning i den ordinarie verksamheten för företagaren som möjligt. En god kunskapsnivå och ett gott informationsutbyte bör främjas för att skapa ett förtroendefullt klimat mellan kontrollmyndigheter och de som är föremål för kontrollen.” Vidare anges att ”det är angeläget att utvecklingsarbetet fortsätter”.

En väsentlig del av Livsmedelsverkets uppdrag är alltså att leda, styra och samordna hela Sveriges livsmedelskontroll, som utförs av 270 kontrollmyndigheter av varierande storlek och med olika förutsättningar.

Livsmedelskontrollen ska vara samhällsnyttig genom att skydda människors hälsa och värna konsumentens intressen. Kontrollen ska säkerställa att företag och andra som hanterar livsmedel följer lagstiftningen. Den ska vara riskbaserad, bidra till säker mat och att ingen blir lurad. Men kontrollen ska också öka förtroendet för och efterfrågan på mat producerad i Sverige.

Livsmedelsverkets erfarenhet är att den svenska livsmedelsindustrins konkurrenskraft gynnas av en stark livsmedelskontroll, både nationellt och internationellt. En väl fungerande kontroll krävs för att kunna öka exporten till länder utanför EU. Tydligt är att de länder som blivit stora på exportmarknaden också har en väl fungerande kontroll som levt upp till mottagarländernas krav.

Livsmedelsverkets ambition är att tillsammans med övriga kontrollmyndigheter utveckla kontrollen till en effektiv och rättssäker kontroll som efterfrågas av våra intressenter för att den är en pålitlig, oberoende bekräftelse på att företagen lever upp till kraven på hygien, märkning och djurskydd. Det arbetet gör Livsmedelsverket genom att, med stöd i lagstiftningen och de kontrollsystem som finns, sätta tydliga mål och samarbeta för att öka effektiviteten och likvärdigheten i kontrollen.

⁶ Förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket

En särskild grupp på Livsmedelsverket arbetar dedikerat för att finnas ute i kontrollen, berätta om uppdragen, kontrollmålen, utvecklingsarbetet och inspirera till ökad samverkan mellan kontrollmyndigheter. Deras arbete kompletteras av ett kommunikationsstrategiskt arbete för att föra ut budskap om livsmedelskontrollens riktning och vision och för att skapa engagemang och medverkan.

Det finns fortfarande stora variationer i hur den svenska livsmedelskontrollen fungerar, vilket påverkar livsmedelsföretagens konkurrensvillkor. Det gäller brister i såväl kompetensutveckling och genomförande, som planering och uppföljning av kontrollverksamheten. Livsmedelsverket bedömer att följande brister föreligger:

- Stor skillnad mellan kontrollmyndigheterna.
- Kontrollen utförs inte i tillräcklig omfattning vid vissa myndigheter.
- Kontrollen är inte alltid riskbaserad.
- Kontrollen är inte likvärdig.
- Kontrollmyndigheterna saknar resurser och kompetens.
- Mål och indikatorer för livsmedelskontrollen behöver utvecklas, liksom verksamhetsuppföljning och utvärdering av måluppfyllelse.

Initiativ för en tydligare styrning av kontrollen

Livsmedelsverket arbetar mot visionen att det ska vara tydligt för företagen vilka krav de ska leva upp till, med vilken metodik myndigheterna genomför sina kontroller och hur de gör sina bedömningar. Livsmedelsföretagare ska få en kontroll som gör verklig skillnad och som utvecklar deras verksamheter. Först då kan livsmedelskontrollen bli en oberoende kvalitetsstämpel för både konsumenter och företag.

Att lyfta hela Sveriges livsmedelskontroll är ett stort utvecklingsprojekt. Livsmedelsverket arbetar med en plan på fem år och med tydliga målbilder, år för år, för att öka likvärdigheten och förutsägbarheten i kontrollen, och för att skapa ett förtroendefullt klimat mellan företag och kontrollmyndigheter.

Nedan beskrivs ett antal pågående initiativ som tillsammans avser att öka effekten, kompetensen, kvaliteten och samsynen inom Sveriges livsmedelskontroll som helhet.

1. Operativa mål ger livsmedelskontrollen en tydlig inriktning
2. Den nationella kontrollplanen ska utvecklas till ett mer styrande dokument
3. Livsmedelsverket följer upp resultat från myndigheternas livsmedelskontroll
4. Regional samverkan ska öka samarbetet mellan landets kontrollmyndigheter
5. Livsmedelsverket leder arbetet med kontroll av huvudkontor
6. Livsmedelsverket ser över och moderniserar riskklassningsmodellen
7. Kontroll- och kompetenspaket för utveckling av kontrollarbetet i livsmedelskedjan
8. Livsmedelsverket utreder avgifterna för den egna kontrollen

9. En ny kontrollrapportmall utformad för att användas i hela Sveriges livsmedelskontroll
10. Ett nytt system för klassificering av anläggningar
11. Samarbete mellan myndigheter för att utveckla Sveriges livsmedelskontroll
12. Basutbildning i att utföra livsmedelskontroll
13. Digitalisering i kontrollen – förenkling för alla
14. Arbete för att förebygga livsmedelsfusk – angeläget och förutsatt

Operativa mål ger livsmedelskontrollen en tydlig inriktning

De operativa målen är en del av Sveriges nationella kontrollplan och har tagits fram för att fokusera på vissa kända risker och problem. De underlättar för kontrollmyndigheterna att prioritera sina insatser i den planerade kontrollen. För flera mål har Livsmedelsverket också angett hur kontrollen ska utföras. Syftet är att göra stor skillnad inom kända problemområden med påtaglig risk för konsumenter.

Kontrollmyndigheterna ska rapportera de kontroller som utförs utifrån målen till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket kan därmed på nationell nivå avgöra om kontrollmyndigheterna tillsammans uppfyller målen.

Den nationella kontrollplanen ska utvecklas till ett mer styrande dokument

Den fleråriga nationella kontrollplanen ska fortsätta att utvecklas till ett dokument som styr och prioriterar kontrollmyndigheternas arbete mot de gemensamma målen. Under 2017 ska planen förnyas och förbättras, så att den blir ett aktuellt och tydligt styrdokument för kontrollmyndigheterna i livsmedelskedjan. Planen ska vara kort, koncis och översiktlig och företagen ska tycka att dokumentet är relevant och att det underlättar för dem att göra rätt. Den ska vara skriven med ett lättillgängligt språk och finnas på en digital plattform. Den nationella kontrollplanen ska från och med 2018 publiceras senast den 30 september året innan den ska tillämpas.

Planen ska ha

- en permanent del som beskriver kontrollsystemets uppbyggnad, organisation och samarbeten,
- en operativ del för de olika kontrollområdena inom livsmedelskedjan, som livsmedel, djurskydd och växtskydd. Företagen ska genom att läsa denna del förstå vad kontrollen kommer att inriktas på för att själva kunna utveckla sin verksamhet inom samma områden.

Livsmedelsverket följer upp resultat från myndigheternas livsmedelskontroll

En gång årligen rapporterar alla myndigheter in ett antal uppgifter om sin livsmedelskontroll till Livsmedelsverket. Det handlar exempelvis om hur många kontrolltimmar olika anläggningar har fått, hur många avvikelser de har noterat, hur många sanktionsbeslut de har fattat, hur stor andel av kontrollen som har utförts förannmäld, deras timtaxa, antal årsarbetskrafter med mera.

Livsmedelsverket ställer uppföljande frågor till de myndigheter som anger att de har utfört anmärkningsvärt lite kontroll. För 2015 års kontroll fick ca 10 % av de kommunala myndigheterna sådana frågor. Livsmedelsverket granskar vid sina revisioner både organisatoriska förutsättningar och kontrollens kvalitet, och kan fatta beslut om att förelägga kommunala myndigheter. Livsmedelsverket samlar resultaten och en viss analys av uppföljningarna i en rapport som lämnas till Näringsdepartementet den 30 september varje år.

Regional samverkan ska öka samarbetet mellan landets kontrollmyndigheter

Regional samverkan är Livsmedelsverkets funktion som möter beslutsfattare inom livsmedelskontrollen i syfte att initiera ökat samarbete mellan landets kontrollmyndigheter. Genom denna dialog har Livsmedelsverket möjlighet att vara en katalysator och bidra till att kontrollmyndigheterna arbetar mer likvärdigt och funktionellt, till att minska sårbarheten och till att resurser och kompetens utnyttjas optimalt.

Regional samverkan har en viktig roll i utvecklingsarbetet av hela Sveriges livsmedelskontroll. Bland annat genom att förmedla de budskap som Livsmedelsverket vill att övriga myndigheter inom kontrollen ska ta del av. Regional samverkan deltar vid chefslänsmöten, där i vissa fall även länets beslutsfattare deltar, samt vid de traditionella länsmötena, där oftast bara inspektörer deltar. Funktionen är viktig för Livsmedelsverkets omvärldsbevakning - när vi är med ute i kontrollen kan de lokala och regionala myndigheterna dela med sig av sina goda exempel och ge återkoppling till centrala Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket leder arbetet med kontroll av huvudkontor

Stockholms stad, Solna kommun och Livsmedelsverkets regionala kontroll har sedan några år samarbetat inom en grupp som skapats för att samordna, stödja och utveckla kontrollen av huvudkontor. Livsmedelsverket tog i mars 2017 över ledningen av huvudkontorsgruppen. Livsmedelsverket ger stöd och ledning som exempelvis rör prioritering och samordning av kontrollen, att kontroll utförs i rätt led och att kompetensen koncentreras. Även Göteborgs stad och Malmö stad, liksom Hässleholms,

Sundbybergs och Helsingborgs kommuner har ansvar för större huvudkontor och har anslutit till gruppen under 2017.

Samordning av huvudkontorskroller kan bedrivas i form av exempelvis:

- Gemensam kontrollmetodik för huvudkontorskroller
- Gemensam nationell riskklassningsmodell för huvudkontor
- Gemensamma kontrollprojekt
- Gemensam inriktning för kontrollen
- Kunskapshöjande åtgärder

Livsmedelsverket ser över och moderniserar riskklassningsmodellen

Idag använder majoriteten av alla kontrollmyndigheter Livsmedelsverkets vägledning om riskklassning av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrolltid. Modellen värderar olika riskfaktorer och hjälper kontrollmyndigheterna att uppfylla kravet på en riskbaserad kontroll. Den infördes 2007 och reviderades 2011.

Riskklassningsmodellen används för att beräkna den årliga kontrolltiden för en verksamhet. Systemet ska vara enkelt, begripligt och förutsägbart för verksamhetsutövarna och de ska förstå den kontroll som myndigheterna utför.

Livsmedelsverket har i 2017 års regleringsbrev fått i uppdrag att se över och justera riskklassningsmodellen, så att det blir möjligt att tillämpa den mer likvärdigt. Systemet ska också se till att kontrollmyndigheterna lägger tillräckligt mycket tid på kontroll av handelsnormer.

Översynen av riskklassningen är nära sammanbunden med arbetet med operativa mål, klassificering av anläggningar och i slutänden med avgifterna.

Kontroll- och kompetenspaket för utveckling av kontrollarbetet i livsmedelskedjan

Inom ramen för regeringens livsmedelsstrategi har Livsmedelsverket under 2017 till 2019 fått i uppdrag att utveckla stödet till livsmedelskontrollen. Det kommer att vi att göra med kompetenshöjande åtgärder och stödande verktyg till livsmedelskontrollen.

Livsmedelsverket utreder avgifterna för den egna kontrollen

Återkommande frågor vid Livsmedelsverkets branschmöten är hur kontrollavgifterna tas ut och hur avgifterna är utformade. När det gäller de anläggningar där Livsmedelsverket utför kontroll har branschorganisationer framfört stark kritik efter den senaste avgiftsjusteringen 2016. De anser att avgifterna är för höga och att modellen för nedsättning av avgifter inte är optimal. De upplever vidare att systemet för uttag av avgifter är svårbegripligt och inte tillräckligt transparent.

Livsmedelsverket utreder nu avgifterna för de företag vi kontrollerar, inklusive bemanningsavgifterna på slakterier. Det för att kartlägga och förklara nuvarande system, med dess för- och nackdelar. Projektet ska också ge förslag på förändringar av systemet där så behövs. Målet är att uppnå ett tydligt, flexibelt, effektivt och transparent system för uttag av avgifter för livsmedelskontrollen.

Avgiftssystemet ska säkerställa att lagstiftningens krav på avgifter uppfylls och att förutsättningarna är anpassade till den nya kontrollförordningen⁷ som träder i kraft 2019. Systemet ska också vara lätt att förstå för de företag som betalar avgifterna. Det ska på ett rimligt sätt gå att förutsäga vilka avgifter som tas ut för olika verksamheter.

Utredningen, som ska vara avslutad den 15 september 2017, omfattar och har fokus på avgifter för Livsmedelsverkets kontrollobjekt, men i viss mån berör den även principer för de kommunala avgifterna för livsmedelskontroll.

En ny kontrollrapportmall utformad för att användas i hela Sveriges livsmedelskontroll

Livsmedelsverket har utvecklat en ny kontrollrapportmall som ska färdigställas tekniskt under 2017. Mallen har tagits fram för att först introduceras i Livsmedelsverkets operativa kontroll.

Kontrollrapporten är ett viktigt verktyg i kontrollarbetet. Den nya mallen har livsmedelsföretagaren i fokus. Struktur, formuleringar och begrepp ska vara enkla och begripliga. Företagaren ska snabbt få en överblick av vad som har kontrollerats. Företagaren ska enkelt förstå vad som krävs för att rätta till en avvikelse. Nästa steg ska också framgå tydligt.

Kontrollrapporten är utformad för att hålla över tid och stödja en arbetsmetodik som ser till helhet, risker och det som gör skillnad för livsmedelsföretagen. Den nya kontrollrapporten ska uppfattas, och potentiellt kunna användas, som en kvalitetsstämpel av

⁷Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll

företagen. Livsmedelsverket ser utvecklingen av kontrollrapportmallen som en viktig insats för att utveckla och förbättra bemötande och service.

Livsmedelsverket har tagit ett första initiativ för att starta en dialog och ett samarbete med några av landets större kontrollmyndigheter om hur vi tillsammans kan skapa förutsättningar för en mer enhetlig kontrollrapport. Om myndigheterna kan enas om en rapport med ett gemensamt grundinnehåll är det möjligt att en stor del av landets övriga kommuner följer efter. En gemensam kontrollrapportmall är ett självklart och effektivt verktyg i en likvärdig livsmedelskontroll.

Ett nytt system för klassificering av anläggningar

Sveriges kontrollmyndigheter saknar idag ett gemensamt system för anläggningstyper som är accepterat och som används av kontrollmyndigheter i leden efter primärproduktionen. Det finns idag flera olika system för olika syften. Detta har bland annat lett till att uppföljningen av Sveriges livsmedelskontroll inte uppfyller kraven för att kunna samla in data till analyser som kan utveckla kontrollen. Livsmedelsverket kommer under 2017 att ta fram ett nytt system för klassificering av anläggningar.

Samarbete mellan myndigheter för att utveckla Sveriges livsmedelskontroll

Myndigheterna i livsmedelskedjan arbetar tillsammans för att utveckla det svenska kontrollsystemet. Målet är att Sverige ska uppfylla kraven i kontrollförordningen och att konsumenter och företag ska ha förtroende för kontrollen. Det övergripande samarbetet sker i den Strategiska gruppen för livsmedelskedjan, där representanter för Livsmedelsverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Sveriges kommuner och landsting, kommunala kontrollmyndigheter och Statens veterinärmedicinska anstalt ingår. Gruppen leds av Livsmedelsverket och träffas fyra gånger per år.

Generaldirektörerna har gett Strategiska gruppen i uppdrag att ta fram gemensamma mål och strategier för hela livsmedelskedjan. Gruppen samordnar arbetet med den nationella kontrollplanen och den årliga rapporten till EU-kommissionen, liksom arbetet med anledning av EU:s revisioner.

Basutbildning i att utföra livsmedelskontroll

Livsmedelsverket tar under 2017 och framöver fram en basutbildning som syftar till att ge nyanställda inspektörer grundläggande kompetens i att utföra livsmedelskontroll. Deltagarna ska genom utbildningen bli trygga i sin myndighetsroll och professionella i sin yrkesroll. Utbildningen definierar en lägstanivå för kontrollen. Den ska vidare ge en samsyn mellan inspektörer, liksom förbättrat samarbete mellan inspektörer och olika kontrollmyndigheter.

Basutbildningen kommer att vara skräddarsydd för livsmedelskontrollens behov och erbjudas personer med lämplig naturvetenskaplig eller yrkesteknisk grundutbildning. Den kommer att innefatta bland annat kontrollmetodik, lagstiftning, förvaltning, handläggning, tillämpad samhällskunskap, beteendevetenskap och kommunikation. Utbildningen kommer att innehålla både teoretiska och praktiska moment och totalt omfatta ca 30 utbildningsdagar. Den första modulen publiceras i maj 2017.

Digitalisering i kontrollen – förenkling för alla

Livsmedelsverket har, tillsammans med Jordbruksverket, fått i uppdrag av regeringen att verka för ”Digitalt först – en smartare livsmedelskedja”. Det önskade effektmålet är bland annat att öka tillväxten. Vi går nu vidare med en förstudie som kartlägger hur digitala hjälpmedel inom livsmedelskontrollen kan ge större effektivisering, enhetlighet, effektiv uppföljning och styrning. Vi avser också att fortsätta arbeta med öppen data.

Arbetet ska utreda och utveckla digitala arbetsprocesser som kan bidra till att skapa en mer likvärdig och enhetlig kontroll. Digitala arbetsverktyg kan användas för att stödja hela kontrollprocessen, från planering till rapportering. Det kommer att underlätta arbetet med att tydligare styra och planera kontrollen, stödja den operativa kontrollen i fält, minska administrationen och ge bättre råd och stöd till både kontrollmyndigheter och företagare. Effektiviteten ökar genom att insatserna kan riktas mot de områden där de bäst behövs. I ett önskat framtida läge flödar användbar och efterfrågad data, kontinuerligt och i realtid, in i Livsmedelsverkets rapporteringssystem.

Livsmedelsverket ska också utreda möjligheten att skapa nationella, delade register över aktiva livsmedelsanläggningar. Med ett sådant register kan företag slippa lämna samma uppgifter till flera myndigheter. Det blir även enklare att utreda icke-registrerade anläggningar och företag genom att jämföra uppgifter med data från andra centrala myndigheter.

Tillsammans med Jordbruksverket kommer Livsmedelsverket att genomföra en pilotstudie för den sammanhållna processen att starta ett livsmedelsföretag: alltifrån stödjande information för att kunna starta upp, stöd under verksamhetens livscykel, till en kvalitetsstämpel som når ända ut till konsumenten i handeln. I sin digitaliseringsstrategi tittar Livsmedelsverket även på vad framtida tekniker kan åstadkomma för en effektivare och säkrare kontroll – allt ifrån kontroll på distans till smartare kontroll med hjälp av sensorer hos djur.

Arbete för att förebygga livsmedelsfusk – angeläget och förutsatt

Fusk i livsmedelsbranschen undergräver tilliten till livsmedelsföretagen och skadar marknadsförutsättningarna och konkurrensen i livsmedelsbranschen. Fusk kan dessutom medföra allvarliga hälsorisker, där både konsumenter och företag är förlorare. Därför är det högst angeläget, såväl för konsumenter som för kontrollmyndigheter och företag, att stävja fusk.

Det finns en förväntan från konsumenter och företag att livsmedelskontrollen arbetar med fuskkontroll. I Livsmedelsverkets förtroendemätning 2016 uppgav varannan konsument att man hade stor tilltro till att livsmedelskontrollen i Sverige bidrar till att man inte blir lurad.

Sedan 2014 har Livsmedelsverket arbetat med framför allt tre strategiska utvecklingsområden:

1. En organisationsstruktur för nya samarbetsformer och arbetsmetoder i livsmedelskontrollen,
2. Fokus på nationellt och internationellt samarbete och samverkan,
3. Förstärkt kompetens hos livsmedelsinspektörer inom området livsmedelsfusk.

Farorna i maten och metoder för att vilseleda kunderna förändras över tid. Därför måste livsmedelskontrollen ständigt utvecklas. Arbetet med att upptäcka livsmedelsfusk och få bort livsmedel som inte är säkra från marknaden pågår med full kraft, dels inom ramen för det organiserade samarbetet på internationell nivå, dels genom nationella insatser. Livsmedelsverket strävar efter att klargöra att det finns spelregler på marknaden som alla ska följa och att man blir upptäckt om man inte följer dem. Det skapar konkurrens på lika villkor.

Livsmedelsverkets samverkan med företag och branschorganisationer

Förenklingsresan för livsmedelsindustrin – resa för tillväxt och export

Tillsammans med Jordbruksverket och Tillväxtverket genomförde Livsmedelsverket under 2015-2016 Förenklingsresan för livsmedelsindustrin – en resa för tillväxt och export. Myndigheterna besökte åtta livsmedelsföretag samt Svensk Dagligvaruhandel och förde informella samtal om företagens vardag och upplevelser. De frågor företagen tog upp analyserades och en officiell, myndighetsgemensam handlingsplan lanserades. Handlingsplanen presenterades för bland andra de besökta företagen, 14 myndigheters generaldirektörer och Näringsdepartementet och har rönt stort intresse och positivt gensvar från samtliga. Livsmedelsverkets aktiviteter i handlingsplanen ligger i myndighetens verksamhetsplanering och planen kommer att följas upp i oktober 2017.

Aktiviteter i handlingsplanen speglar företagens frågor och rör sig inom fem områden:

- Export (önskat stöd)
- Information och kontakt med myndigheter (önskemål om en kanal in och ökad tydlighet)
- Livsmedelskontroll (likvärdig, kompetent och i dialog med företagen, för säkra konkurrensvillkor och minskad utsatthet)
- Regler och märkning (påverkan på regelutformning, undvika regelkrokar)
- Utbildning, utveckling och personal (önskemål om stöd)

Förenklingsresan har bidragit med större kännedom om företagens önskemål. Livsmedelsverket kan samtidigt konstatera att dessa önskemål till stora delar sammanfaller med de förenklingar och förbättringar som myndigheten redan planerar och arbetar med. Företagen har särskilt uttryckt uppskattning av den mötesarena mellan myndigheter, företag och andra aktörer som skapades i Förenklingsresan. Det är något som Livsmedelsverket kommer att ta tillvara i det fortsatta arbetet med företagskontakter och företagsstöd.

Samverkansforum för marknadstillträdesfrågor – för ökad export

Livsmedelsverket har i regeringens livsmedelsstrategi fått uppdraget att, i samråd med Jordbruksverket, inrätta ett samverkansforum för marknadstillträdesfrågor. I dialog med Jordbruksverket, Kommerskollegium, departement, ambassader och andra aktörer ska verket förstärka arbetet med att öka livsmedelssektorns tillträde till marknader utanför EU. Genom dialog och kunskapsutbyte mellan näringslivet och myndigheterna ska myndigheternas arbete matchas mot livsmedelsindustrin exportförmåga och omvärldens efterfrågan. Branschorganisationer och myndigheter ska ta fram en gemensam

handlingsplan som visar ansvarsfördelning, strategiska aktiviteter och utvecklingsmöjligheter på exportområdet.

Nationell samverkan för minskat matsvinn i livsmedelskedjan

Livsmedelsverket driver, i samverkan med Naturvårdsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna, en samverkansgrupp för minskat matavfall (SaMMA). I samverkansgruppen ingår ett åttiototal aktörer, däribland myndigheter, forskare, intresseorganisationer och branschorganisationer. Åtgärderna ska bidra till det globala hållbarhetsmålet⁸ att till 2030 halvera matsvinnet, liksom till regeringens arbete med att ställa om till en hållbar konsumtion och produktion och en cirkulär ekonomi, samt EU:s arbete för en cirkulär ekonomi.

För att kunna arbeta effektivt med matsvinnfrågor är det viktigt att ha ett forum där aktörer från olika delar av livsmedelskedjan utbyter erfarenheter och goda exempel, får kännedom om den senaste kunskapen på området och för diskussioner om hur åtgärder i olika led påverkar andra delar av kedjan. Forumet utgör även en plattform där olika aktörer i livsmedelskedjan kan ta egna initiativ till samarbeten för att minska matsvinnet. Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket ordnar två mötestillfällen med SaMMA under 2017 och håller därutöver i information mellan möten. En mindre myndighetsgrupp träffas också 2-3 gånger under 2017.

Branschnätverk om livsmedelsbedrägerier

På nationell nivå arbetar Livsmedelsverket tillsammans med livsmedelsbranschen i frågor om livsmedelsfusk. Det är företagen som bäst känner till hur man kan fuska inom just deras bransch. Samarbetet ökar både myndighetens och branschens kunskap om och förståelse för varandras arbete. Nätverket träffas vid två tillfällen per år.

⁸ Agenda 2030 för hållbar utveckling, punkt 12.3

Avslutning

Livsmedelsverket arbetar varje dag för att ge livsmedelsföretagen ett värdeskapande stöd och bidra till livsmedelsindustrins ökade konkurrenskraft och tillväxt. Vi gör det genom vårt förenklingsarbete, genom rådgivning, stöd och upplysning. Och vi gör det genom vårt kontrollarbete, genom att hjälpa företagen att ta sitt eget ansvar och förstå hur en effektiv kontroll också gynnar företagandet. Livsmedelsverket vill vara en myndighet som möter verkliga behov och löser verkliga problem, och har satt upp tydliga inriktningsmål för verksamheten som 2020 ska ha förverkligats. Livsmedelstrategin är en god vägledning i det arbetet.